

SCI-CONF.COM.UA

**MODERN DIRECTIONS
OF SCIENTIFIC RESEARCH
DEVELOPMENT**

**PROCEEDINGS OF XI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
APRIL 20-22, 2022**

**CHICAGO
2022**

MODERN DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCH DEVELOPMENT

Proceedings of XI International Scientific and Practical Conference

Chicago, USA

20-22 April 2022

Chicago, USA

2022

UDC 001.1

The 11th International scientific and practical conference “Modern directions of scientific research development” (April 20-22, 2022) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2022. 440 p.

ISBN 978-1-73981-126-6

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Chicago, USA. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-directions-of-scientific-research-development-20-22-aprelya-2022-goda-chikago-ssha-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: chicago@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 BoScience Publisher ®

©2022 Authors of the articles

22.	<i>Yakupina A. N.</i> IN SEARCH OF PERSPECTIVE PATHS TO TEACH EVALUATING DETERMINANTS BY EXPANSION IN LINEAR ALGEBRA	162
23.	<i>Байдюк Л. М., Міколуца Д. О.</i> АУДІО-ВІЗУАЛЬНИЙ МЕТОД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	171
24.	<i>Добрідень А. В.</i> ФОРМИ ТА МЕТОДИ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	174
25.	<i>Євтушок М. В., Філатова З. І.</i> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	181
26.	<i>Зелінга Ю. О.</i> СВІТОГЛЯДНИЙ КОНТЕКСТ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	186
27.	<i>Іващенко І. І.</i> МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (АНДРАГОГІЧНИЙ ПІДХІД)	191
28.	<i>Кахаров Р. Т.</i> ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИЯ И ВНЕДРЕНИЕ СИСТЕМЫ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ВО ВРЕМЯ ПАНДЕМИИ COVID-19	201
29.	<i>Кравченко Т. М., Шпак Л. С.</i> МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДИСКУСІЇ	211
30.	<i>Полєвікова О. Б., Гаврилюк Т. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНІК У МОВЛЕННЄВІЙ РОБОТІ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	221
31.	<i>Скакова А. М.</i> РАЗВИТИЕ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ ЧЕРЕЗ ЧТЕНИЕ И ПИСЬМО	227
32.	<i>Сушик Н. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ТА ЮНАЦЬКОГО ВІКУ	233
33.	<i>Філоненко О. В.</i> НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	238
34.	<i>Шахіна І. Ю., Мосієнко В. О.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У	241

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДИСКУСІЇ

Кравченко Тетяна Миколаївна

PhD, старший викладач кафедри англійської мови,
літератури, з методиками навчання,

Шпак Людмила Сергіївна

Студентка

Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

Анотація. В статті визначено методичні аспекти форм організації та проведення дискусії. Висвітлено п'ять етапів навчання дискусії: пропедевтичний, організаційно-мотиваційний, інформативно-підготовчий, ситуативно-дискусійний і констатувально-інтерпретаційний.

Ключові слова: дискусія, англійська мова, учні старшої школи, інтерактивні технології.

Вступ. В умовах стрімкого реформування та розвитку освіти сучасного суспільства з орієнтацією на європейську інтеграцію, актуалізується потреба в підготовці учнівської молоді, здатної до міжособистісного спілкування та взаємодії, насамперед у здійсненні міжкультурної комунікації.

У контексті задоволення цих потреб перед сучасною школою постає актуальне завдання пошуку нових освітніх принципів та підходів до організації освітнього процесу, перебудови змісту, методів, форм і засобів навчання учнів, упровадження інтерактивних технологій, які сприятимуть розвитку критичного мислення, творчого потенціалу учнів, вдосконаленню загальної культури спілкування та соціальної поведінки учнів, а відтак і підвищенню якості іншомовної освіти.

З огляду на це, актуальності набуває питання організації навчання учнів старшої школи ведення дискусії англійською мовою засобами кооперативного навчання.

Ціль роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні ефективності використання кооперативного навчання як засобу навчання учнів старшої школи англомовної дискусії.

Матеріали і методи. Проблема навчання дискусії була предметом дослідження багато науковців (Н. П. Андронік, А. Й. Гордєєва, О. П. Дацків, Н.Є. Дмитренко, Н. М. Топтигіна, Т.М. Толкова, В. В. Черниш та ін.). Аналіз методичної літератури показав, що питання навчання ведення дискусії школярів – не нове, проте залишається актуальним. Аналіз сучасних наукових досліджень свідчить, що останнім часом інтенсивно вивчаються окремі аспекти навчання ДМ, зокрема розроблено різні методики: навчання старшокласників обговорення проблем англійською мовою у процесі міжкультурного спілкування (Гордєєва А. Й. 2004); методичні аспекти організації та проведення дискусії англійською мовою (Леган В., Годованець Н. 2020), навчання дискусії на матеріалі художніх текстів у процесі вивчення англійської як другої іноземної мови (Топтигіна Н. М. 2004).

Під час дослідження були використані методи аналізу, синтезу, порівняння і узагальнення для вивчення праць зарубіжних і вітчизняних науковців.

Результати і обговорення. Перш ніж перейти до розгляду та аналізу форм організації та етапів проведення дискусії, вважаємо доцільним з'ясувати прийоми введення в дискусію, зокрема: опис конкретного проблемної ситуації з життя; рольова гра; демонстрація відео; звукозапис; питання на зразок Що? Як? Чому? Що вам відомо про...?

Дослідження наукових доробок низки науковців дозволяє зробити висновок про те, що організація дискусії передбачає такі етапи:

1) виокремлення макро- та мікропроблем; поділ учнів на групи; пояснення стратегій і тактик проведення дискусії;

2) пояснення правил ведення дискусії; рекомендації щодо збору матеріалу;

3) лексичні вправи (знайомство з новою лексикою);

4) попереднє обговорення однієї із мікропроблем у всіх групах;

5) колективне обговорення;

б) звернення до текстового матеріалу, відео- та аудіозаписів задля одержання базової інформації з певної проблеми.

Окрім того, організація проведення дискусії має враховувати й такі складові, як-от:

а) етапи самостійної роботи групи щодо добору й осмислення матеріалу;

б) повідомлення результатів обговорення в малих групах;

в) власне дискусія;

г) підведення підсумків.

Н. Андронік виокремлює два етапи ведення дискусії: підготовчий та основний [1, с. 103]. Н. Топтигіна також пропонує розподіл навчання дискусії на два етапи: текстовий та післятекстовий. Етапи відрізняються вмінням створювати підготовлені висловлення на рівні фрази або несподігані монологічні висловлювання текстового рівня [4, с. 98].

І. Сімкова виділяє три етапи: інформативно-підготовчий (відбувається формування вмінь розпізнавати інформацію на основі аудіювання й читання, представлення власної аргументації, оцінювання альтернативних пропозицій); ситуативно-дискусійний (підготовка до дискусії і проведення дискусії; формування навичок реплікування і вміння аргументування, групування точок зору, розвиток умінь дискусії); констатувально-інтерпретативний (формування висновків, перевірки засвоєння навчального матеріалу, аналіз дискусії) [4, с. 96].

Т. Москаль пропонує три основні етапи: початковий (представлення учасників групи; повідомлення правил ведення та участі в дискусії; повідомлення теми і мети дискусії); основний (відбувається підтримка балансу участі всіх учасників, проголошуються й обговорюються питання за темою

дискусії); заключний (підбиття підсумків дискусії, коли розкриті всі питання або час дискусії вичерпано) [5, с. 120].

I. Зайцева говорить про чотири стадії в структурі організації дискусії-обміну думками: організація дискусії (оголошення теми, визначення мети, поділ учнів на групи, вибір представника групи, установлення регламенту дискусії), переддискусія/ експозиція (постановка проблемного завдання, опис проблемної ситуації, обмін думками щодо проблемної ситуації в підгрупах, визначення загальної точки зору шляхом аргументації), власне дискусія (аргументація представника кожної підгрупи, представлення шляхів вирішення проблемної ситуації), аналіз дискусії (співставлення мети дискусії з отриманими результатами й висновками, оцінка результатів, виявлення їхніх позитивних і негативних аспектів, оцінювання роботи учнів, підбиття підсумків) [4, с. 6].

Як бачимо, методисти зосереджують увагу на тому, що проведення дискусії передбачає три етапи: перший – педагог повинен зацікавити учнів проблемою дискусії, другий – обговорення власне дидактичних проблем, третій – підсумки й формулювання висновків. Основна роль у забезпеченні ефективності дискусії надається правилам її ведення. На їхню думку, творча ініціатива педагога та активна участь учнів мають вирішальне значення.

Крім того слід враховувати те, що дидактично-виховної мети дискусії буде досягнуто тільки за умови дотримання всіма її учасниками таких правил:

1. точне визначення навчальної проблеми, що підлягає обговоренню;
2. докладне уявлення про методи, прийоми і способи її розв'язання;
3. чітке визначення змісту понять, термінів і категорій, які використовуватимуть учасники дискусії;
4. обов'язкове обґрунтування власної позиції;
5. можливість відкритого висловлювання своїх думок і шанобливе ставлення до опонентів та їхніх поглядів [1].

Педагог повинен поступово вчити учнів умінню обґрунтовано дискутувати, вагомо аргументувати на захист своєї позиції, розмірковувати

принципово, відкрито, невимушено, в умовах поваги до опонента та його поглядів. Дискусія є важливим засобом пізнавальної діяльності учнів у процесі навчання іноземної мови; навчає чути й розуміти співрозмовника, сприяє уточненню власних переконань, формуванню особистого погляду на зовнішній світ.

Недарма, учені-дидакти відносять дискусію як до методів навчання, так і до форм організації навчання. Дехто з фахівців бачить дискусію як форму співробітництва, коли щодо обговорюваної проблеми висловлюються усі учасники спільної діяльності. Метод дискусії можна застосовувати на етапі засвоєння знань, в процесі їхнього закріплення та систематизації.

Під час планування дискусії педагог враховує кілька важливих моментів: час, необхідний для її проведення, матеріали, необхідні для роботи та наочного подання її результатів.

Відповідно до логіки застосування дискусії як методу закріплення навчального матеріалу і стимулювання пізнавальної діяльності учнів, можна визначити кілька варіантів моделювання навчальних тем на основі дискусії: вивчення теми як підготовки до дискусії, яка має відбутися на занятті; внесення дискусійного компонента в окремі заняття на етапах перевірки домашнього завдання та закріплення щойно вивченого матеріалу; навчання у формі самостійної або групової роботи учнів з подальшим обговоренням отриманих результатів. Це дає змогу студентам оволодіти додатковим лексичним матеріалом з іноземної мови, спонукає до мовленнєвої інтенції, а саме до процесу формування думки іноземною мовою та підбору потрібних слів.

Методисти, також, зосереджують увагу на тому, що проведення дискусії вимагає ретельної підготовки: тема повинна бути сформульована проблемно, аби підходи до її висвітлення були різновекторними; слід врахувати рівень володіння іноземною мовою та заздалегідь оголосити план аби учні могли підготуватися: опрацювати літературу, підготувати нотатки тощо.

Основою ведення власне дискусії є проблемне завдання, ситуація – мовленнєва вправа, в якій невідомий один із його компонентів, тобто відомо,

про що говорити, для чого, але невідомо, як і якими засобами спілкування формулювати думку. Після пред'явлення проблемної ситуації відбувається обмін думками щодо варіантів її вирішення в групах з метою визначення загальної точки зору.

Завершальний етап передбачає аналіз, зіставлення мети дискусії з отриманими висновками, оцінку результатів, виявлення їхніх позитивних і негативних сторін, оцінювання роботи студентів і висновки.

Методисти зауважують на тому, що для формування навичок ефективного ведення дискусії англійською мовою, на практичних заняттях потрібно на кожному етапі ведення дискусії використовувати систему вправ.

На першому етапі передбачено виконання вправ з метою формування вмінь починати діалог, підтримувати бесіду, визначати мету дискусії, прогнозувати зміст дискусії. На цьому етапі виконуються керовані рецептивно-репродуктивні та репродуктивно умовно-комунікативні вправи на імітацію, відповіді на питання, на запит певної інформації, а також повідомлення інформації.

На основному етапі усі вправи спрямовані на розвиток таких умінь у старшокласників: розуміння змісту текстів, обговорення професійної проблематики за змістом текстів, уміння висловити думку стосовно даної ситуації, уміння протиставляти свою точку зору іншим. Вправи імітують спілкування, наближене до того, що є в реальному житті. На цьому етапі використовують рецептивно-продуктивні, продуктивні комунікативні вправи, керовані/частково керовані вправи, що передбачають групову взаємодію (робота в парах, мікрогрупах, групах та загальною групою).

На завершальному етапі метою виконання вправ є формування і розвиток умінь висловлювати свою думку та майбутні наміри, висловлення згоди чи незгоди, підведення підсумків дискусії, формування і розвиток умінь рефлексії/міркування, а також формування та розвиток умінь висловлювати своє ставлення до проведення дискусії. Вправи цієї групи є мінімально керованими. Ведення таких дискусій надає учням можливість використовувати

знання предмету, апелює до їхнього попереднього чи теперішнього досвіду, а також проектує та моделює вміння студентів на використання в майбутньому [5, с. 121].

Вправи на організаційному етапі ведення дискусії спрямовані на запит інформації (прохання повідомити про факт в цілому або вказати джерело інформації, деталізувати повідомлення, уточнити обставини, вказати на зв'язок фактів з новою або відомою інформацією). Такі вправи формують уміння починати діалог, підтримувати розмову та передбачають використанням готових мовленнєвих кліше.

Вправи основного етапу спрямовані на забезпечення зв'язності мовленнєвої взаємодії, логічного переходу від одних висловлювань до інших, від однієї теми до іншої, залучення учасників спілкування до дискусії (вираження думки, згоди чи незгоди; репліки, що доповнюють й розширюють зміст висловлювань, питання уточнюючого характеру; емоційні реакції, фрази, що виражають пріоритети). Завдання другої групи формують уміння аналізувати інформацію тексту, аргументувати свою думку, давати поради і реагувати на них, висловлювати наміри через відповіді на запитання і можуть використовуватися такі мовленнєві кліше.

На завершальному етапі завдання спрямовані на прийняття підсумкового розв'язання проблеми. Такі вправи формують уміння підводити підсумки дискусії, міркувати, висловлювати своє ставлення до проведення дискусії і можуть використовуватися узагальнюючі фрази, що приводять до компромісу, згоди.

Спираючись на обґрунтовані методистами етапи навчання дискусії, її структуру, враховуючи складність процесу навчання й організації дискусії, деякі науковці виділяють п'ять етапів навчання дискусії: пропедевтичний, організаційно-мотиваційний, інформативно-підготовчий, ситуативно-дискусійний і констатувально-інтерпретаційний.

Пропедевтичний етап передбачає підготовку учнів до навчання дискусії і зумовлений низкою труднощів, адже старшокласники ще не мають належного

рівня сформованості КДУ. Оскільки передумовою навчання учнів дискусії-обміну думками є сформовані у них уміння у ДМ, то навчання дискусії доцільно починати з розвитку вмінь на основі діалогу обміну думками і діалогу-обговорення, які мають на меті навчити учнів повідомити інформацію, обговорити проблему, переконати співрозмовника тощо.

Організаційно-мотиваційний етап передбачає створення мотиваційної готовності учнів до обговорення проблемної ситуації, вибір проблеми із запропонованих вчителем, визначення мети, поділ учнів на підгрупи, вибір представника підгрупи; встановлення регламенту дискусії вчителя, прогнозування змісту дискусії. Цей етап також спрямований на формування та розвиток організаційних умінь (обґрунтовувати вибір проблеми, визначати мету дискусії) і прогностичних умінь (прогнозувати ПС, зміст дискусії, ймовірність подій і наслідків у проблемній ситуації).

Метою інформативно-підготовчого етапу є первинне орієнтування в дискусії, яке відбувається шляхом ознайомлення із проблемною ситуацією у процесі перегляду відеосюжетів телепередач під час роботи в аудиторії, а також у процесі самостійного читання статей, одержання і пошуку нової інформації із статей, аналізу проблемної ситуації, визначення загальної точки зору підгрупи. Аналіз проблемної ситуації здійснюється у процесі заповнення учнями інтелектуальної карти з використанням прийому “евристична бесіда” (жорстке керування): учні аналізують проблемну ситуацію, відповідаючи на серію навідних запитань, запропонованих вчителем, або за допомогою прийому “мікрофон” (часткове керування): учні аналізують проблемну ситуацію, висловлюючись з приводу проблеми та причин її виникнення, передаючи один одному уявний мікрофон.

Метою ситуативно-дискусійного етапу є проведення дискусії, що починається із постановки проблемної ситуації вчителем і передбачає пошук учнями способів його вирішення, визначення позитивних і негативних наслідків обраних рішень у процесі заповнення інтелектуальної карти. Далі починається дискусія: висловлення думки представника підгрупи на основі

одержаної ролі, знаходження колективного рішення. Обговорення у підгрупах завершується виступами представників підгруп, які аргументують обраний у підгрупі спосіб вирішення проблемної ситуації, після чого необхідно знайти компроміс щодо його вирішення. На цьому етапі в учнів формуються і розвиваються такі діалогічні уміння: вступати в дискусію; переконувати комунікантів шляхом аргументації/контраргументації; наводити приклади; тактовно висловлювати свою згоду/незгоду; підтримувати дискусію; надавати поради, знаходити шляхи розв'язання проблемної ситуації.

Констатувально-інтерпретаційний етап передбачає формулювання висновків і проведення аналізу дискусії: виявлення її позитивних і негативних аспектів, підбиття підсумків дискусії учнями й оцінювання діяльності учнів вчителем. На цьому етапі розвиваються такі діалогічні уміння: завершувати обговорення, висловлюючи ставлення до проблемної ситуації, підбивати підсумки дискусії, зіставляти мету дискусії з її результатами.

Висновки. Отже, більшість з форм дискусій, що є поширеними в світовому педагогічному досвіді, базуються на інтерактивних технологіях, зокрема на технології кооперативного навчання, доцільності використання якого буде присвячено наступне дослідження.

Список літератури

1. Гапонова С. В. Дискусія як вправа для навчання вільного спілкування іноземною мовою / С. В. Гапонова // Іноземні мови. – 1999. – № 4. – С. 3–11
2. Гордєєва А. Й. Навчання старшокласників загальноосвітньої школи обговорення проблем англійською мовою у процесі міжкультурного спілкування: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / А. Й. Гордєєва. – К., 2004. – 254 с.
3. Пентилюк М. І. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / М. І. Пентилюк. – К.: Ленвіт, 2004. – 400 с.

4. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. Посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.

5. Психологічні передумови змісту навчання іноземної мови на старшому ступені середньої загальноосвітньої школи // «Наукові записки» Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 1999. – № 3. – С. 106 – 109.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>